

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1995-1996 (*)

18 DECEMBER 1995

WETSVOORSTEL

tot wijziging van artikel 909 van het Burgerlijk Wetboek

(Ingediend door de heer Serge Moureaux)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Artikel 909 van het Burgerlijk Wetboek beoogt beschikkingen te verbieden onder de levenden of bij testament ten gunste van doctoren in de geneeskunde of de heelkunde, officieren van gezondheid en apothekers, die een persoon hebben behandeld gedurende de ziekte waaraan hij overleden is.

Wil er sprake zijn van onbekwaamheid om te verkrijgen, dan moet aan de volgende voorwaarden zijn voldaan :

- tot een van de in artikel 909 met name genoemde categorieën behoren;
- de persoon behandeld hebben, dat wil zeggen in de door de wetgever van 1804 bedoelde zin handelingen hebben verricht die onder de geneeskunst vallen;
- gedurende de ziekte waaraan de persoon overlijdt.

Gelet op het feit dat de officieren van gezondheid niet meer bestaan, en dat tal van problemen rijzen voor het verpleegkundig personeel alsmede voor de beheerders en personeelsleden van rust- en verzorgingstehuizen en van rustoorden voor bejaarden, lijkt het noodzakelijk artikel 909 van het Burgerlijk Wetboek te herzien.

(*) Tweede zitting van de 49e zittingsperiode.

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1995-1996 (*)

18 DÉCEMBRE 1995

PROPOSITION DE LOI

modifiant l'article 909 du Code civil

(Déposée par M. Serge Moureaux)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'article 909 du Code civil vise à interdire les dispositions testamentaires ou entre vifs à l'égard des docteurs en médecine ou en chirurgie, les officiers de santé et les pharmaciens lorsque ceux-ci ont traité une personne durant la maladie dont elle meurt.

Pour qu'il y ait incapacité de recevoir, plusieurs conditions doivent être réunies :

- appartenir à une des catégories nommément citées à l'article 909;
- avoir traité la personne, ce qui signifie au sens où l'entendait le législateur de 1804 avoir accompli des actes constitutifs de la pratique de la médecine;
- durant la maladie dont la personne décède.

Eu égard au fait que les officiers de santé n'existent plus, et que nombre de problèmes se posent vis-à-vis du personnel infirmier ainsi que des gestionnaires et membres du personnel de maisons de repos, maisons de repos et de soins et homes pour vieillards, il s'avère nécessaire de revoir l'article 909 du Code civil.

(*) Deuxième session de la 49e législature.

Onze hoven en rechtbanken hebben gepoogd ten aanzien van de beheerders van RVT's en ROB's een rechtspraak te ontwikkelen die verduisteringen en captaties van erfenissen wil voorkomen. Die rechtspraak stoelt op een feitelijk vermoeden. Tegen dat vermoeden kan een tegenbewijs worden aangevoerd en de bewijswaarde ervan wordt aan het oordeel van de rechter overgelaten. Als het bovendien toegestaan wordt die captatie door een feitelijk vermoeden te bewijzen, veronderstelt zulks dat de eiser gewichtige, bepaalde en met elkaar overeenstemmende aanwijzingen verstrekt, waaruit het vermoeden van captatie kan worden afgeleid. Jammer genoeg is dat niet altijd mogelijk; de bejaarde persoon alsmede zijn vermogen moeten dus worden beschermd. Helaas zijn bejaarden aan diverse vormen van pressie blootgesteld.

Die bescherming moet zo uiteenlopend mogelijke situaties dekken, en wel om twee redenen :

ten eerste om te voorkomen dat sommige personen door welk middel dan ook de wet pogen te omzeilen door parallelle structuren op te zetten, waardoor zij zich aan de wet kunnen onttrekken en, ten tweede, is, om de nieuwe — reeds bestaande en op stapel staande — opvangstructuren voor bejaarden in een totaalpakket op te nemen, enige creativiteit ter zake geboden, zowel omdat de veroudering van de bevolking nieuwe behoeften doet ontstaan, als omdat de sociale structuren evolueren. Woonvormen die vroeger bestonden, zijn thans ondenkbaar geworden, terwijl nieuwe vormen het licht zien.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Het eerste lid van artikel 909 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen als volgt :

« Doctoren in de geneeskunde of de heelkunde en apothekers, alsmede de leden van het verpleegkundig personeel die een persoon hebben behandeld gedurende de ziekte waaraan hij overleden is, kunnen geen voordeel genieten van beschikkingen onder de levenden of bij testament die hij, in de loop van die ziekte, te hunnen behoefte mocht hebben gemaakt.

Beheerders en personeelsleden van rust- en verzorgingstehuizen en van onverschillig welke collec-

Nos cours et tribunaux ont tenté de développer à l'égard des gestionnaires de maisons de repos, maisons de repos et de soins et homes pour vieillards, une jurisprudence visant à éviter les détournements et captation d'héritages. Celle-ci est basée sur une présomption de l'homme susceptible de preuve contraire et dont la valeur probante est soumise à l'appréciation du juge. De plus, s'il est permis de prouver la captation par présomption de l'homme, ceci suppose que le demandeur fournisse des indices graves, précis et concordants desquels il soit possible d'induire la présomption de captation. Malheureusement, ceci n'est pas toujours réalisable. Les personnes âgées font l'objet, hélas de plus en plus, de pressions diverses : la personne âgée ainsi que son patrimoine doivent donc être protégés.

Cette protection doit couvrir des situations aussi diverses que possibles et ceci pour deux raisons :

d'une part, afin d'éviter que certaines personnes ne tentent par un moyen quelconque de contourner la loi en créant des structures parallèles qui leur permettraient d'échapper à la législation et d'autre part, afin d'englober les nouvelles structures d'accueil pour personnes âgées, structures actuelles et à venir, la créativité en cette matière est en effet à l'ordre du jour, tant parce que le vieillissement de la population a engendré des besoins nouveaux que parce que les structures sociales évoluent. Des formes d'hébergement existant auparavant ne sont aujourd'hui plus envisageables tandis que de nouvelles se créent.

S. MOUREAUX

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 909, alinéa 1er, est remplacé par ce qui suit :

« Les docteurs en médecine ou en chirurgie et les pharmaciens ainsi que les membres du personnel infirmier, qui auront traité une personne pendant la maladie dont elle meurt, ne pourront profiter des dispositions entre vifs ou testamentaires qu'elle aurait faites en leur faveur pendant le cours de cette maladie.

Les gestionnaires et membres du personnel de maisons de repos, maisons de repos et de soins ainsi

tieve woonstructuur voor ouderen kunnen in geen geval voordeel genieten van beschikkingen onder de levenden of bij testament die een persoon die in hun instelling heeft verbleven gedurende zijn verblijf aldaar mocht hebben gemaakt. »

16 november 1995.

que de toute autre structure d'hébergement collectif pour personnes âgées ne pourront en aucun cas profiter des dispositions entre vifs ou testamentaires qu'une personne hébergée dans leur établissement aurait faites durant son séjour. »

16 novembre 1995.

S. MOUREAUX

